

Uppdrag granskning – vår engelska språkvårdare presenteras

av Lena Löfgren Bjerner

För en tidskrift med InfoTrends ambitioner är inte bara innehållet, utan också formen, värd att lägga ner möda på. Till de yttre attributen hör det språkligt korrekta, och här måste man vara noggrann. Artiklarna publiceras på svenska, danska, norska eller engelska. Oavsett språk har de flesta ett abstract på engelska, eftersom tidskriften sprids till vissa institutioner i Europa och USA.

Artikelförfattarna kan känna sig trygga med att deras engelska alltid får en översyn och blir korrigerad vid behov. Frances Lesser övertog uppdraget som engelsk språkgranskare för ca 15 år sedan.

Frances säger sig inte uppleva uppdraget som språkgranskare som särskilt betungande, enligt henne är de nordiska skribenterna överlag duktiga på engelska språket. Men trots det finns det ibland ett och annat att ändra på och förbättra. Som redaktör upplever jag att hon är snabb, effektiv och språkkunnig – precis de egenskaper som gör att samarbetet flyter så bra.

Vem är hon?

Efter att vi korresponderat per mejl i nästan tre år tog nyfikenheten överhanden – vem är denna samarbetspartner? Vi beslöt att träffas för ett samtal om uppdraget, föreningen och Frances svenska yrkeskarriär.

Vi möts på hennes arbetsplats, International IDEA, som ligger i den enda byggnaden på Stockholms stads minsta ö. Ön heter Strömsborg och har ett intressant förflutet. Byggnaden ser ut som ett mindre palats och ligger ett stenkast från Stockholms Central. Utsikten från fönstren är fantastisk. Åt ena

hållet ser man nästan bara vatten, med flera broar som blickfång. ”Nordens Venedig”, som Stockholms ibland har kallats, är kanske rätt passande? Åt andra hållet, från Frances skrivbord, ser man Stadshuset och ett glittrande pärlband av tåg. Aldrig förr har jag upplevt tågen som dekorativa, men nu liknar de julpynt mest av allt.

Eftersom IDEA, International Institute for Democracy and Electoral Assistance, är en internationell organisation, är arbetsspråket engelska, och Frances känner sig bekvämare med ett samtal på engelska, trots att hon talar utmärkt svenska. Hemma, med sin amerikanske make, talar hon också engelska. Hur kom det sig då att de båda flyttade till Sverige?

Frances Lesser är medlem i SFIS sedan många år och har den något anonyma men viktiga funktionen att vara språkgranskare av de engelska inslagen i vår tidskrift. Hon är amerikanska, och även svensk medborgare, har bibliotekarieexamen från hemlandet och har bott och arbetat i Sverige i nästan trettio år. Numera är hon bibliotekarie vid International IDEA i Stockholm. Foto: Martin Lesser

- *Martin, min man, arbetade för länge sedan för ett svenskt företag. Det var ett forskningslaboratorium till Atlas Copco, och hans arbetsplats låg i Lausanne i Schweiz. Så småningom flyttade vi därifrån till Sverige, när han blev docent och senare professor vid dåvarande Luleå Tekniska Universitet. Vi trivdes bra i Norrland, och eftersom jag har bl.a. geologi i min examen fick jag anställning vid universitetsbiblioteket. Jag byggde upp ett kvartersbibliotek inom geologi och gjorde databassökningar online. Detta var redan 1975, så det var lite av ett pionjärarbete.*

Sverige- USA- Sverige

Efter ganska många år i Luleå, flyttade de ändå tillbaka hem till USA vid mitten av åttiotalet. Frances hade blivit så intresserad av biblioteksarbete, att hon byggde på sin utbildning med en bibliotekarieexamen, Master of Library Science vid Drexel University i Philadelphia. Hon fick sedan anställning vid Academy of Natural Sciences, som referensbibliotekarie. Detta var ett jobb hon trivdes utmärkt med, och hon blir nästan lyrisk när hon beskriver miljön där.

Trots det lockade Sverige fortfarande, och när maken fick en professorstjänst i mekanik vid KTH, blev beslutet att flytta till Stockholm med make och dotter inte så svårt. Frances fick anställning vid Electrumbiblioteket (nuvarande Forumbiblioteket) i Kista, som organisatoriskt hörde till KTHB. Här arbetade hon de första åren som ensambibliotekarie, och fick som sådan bli allround inom yrket.

- *När man jobbar som ensambibliotekarie har man ett större behov av yrkesföreningar. Jag gick med i dåvarande TLS redan under Luleå-perioden, för där fick jag träffa kollegor och fick vidareutbildning och inspiration genom kurser och konferenser. Sådant är väldigt värdefullt, säger Frances, som också är medlem i Svensk Biblioteks-förening och i American Library Association, ALA.*

För att hålla kontakten med hemlandet är Frances också engagerad i några engelskspråkiga föreningar. Med sina internationella erfarenheter och språkkunskaper tycks jobbet på IDEA vara som skraddarsytt för henne. För drygt fem år sedan kom hon hit och pendlar nu mellan huset i Mälärhöjden och Strömsborg.

- *Jag trivs väldigt bra med det här jobbet-jag är fortfarande ensambibliotekarie, för biblioteket är ganska litet, men arbetsuppgifterna är väldigt varierande med många kontakter med människor och möjlighet att delta i seminarier. Jag får tillfällig hjälp med katalogiseringsarbete och det känns skönt. I biblioteket finns ca sjuttio hyllmeter böcker och rapporter och utöver det ett sjuttioal tidskrifter. IDEA har även tillgång till databaser inom politik och internationella relationer. Jag ser också till att biblioteket syns på vårt Intranät. Det är ju till för den egna organisationen, men även forskare och externa besökare får hjälp i mån av resurser om de kontaktar i förväg. Här finns trettio nationaliteter i huset, och det blir aldrig någonsin rutinemässigt och långtråkigt.*

IDEA – en god idé

Av en personalstyrka på ca femtio personer på huvudkontoret i Stockholm finns det ett trettioal nationaliteter representerade. Dessutom finns det fältkontor i olika delar av världen. IDEA är verkligen en internationell organisation.

Syftet är att främja bärkraftig demokrati runt om i världen. Det är kanske lätt att tro att denna uppgift bara är relevant i unga demokratier, som efter avkolonialisering i praktiken varit enpartistater länge och där demokrati och flerpartisystem ännu är ovant, men så är inte fallet. Att slå vakt om demokratin är en uppgift som även utförs i industrialiserade västländer. Till de mer övergripande målen hör att stödja länder i deras strävan att utveckla och stärka demokratiska institutioner och

Vid mitten av 1700-talet lät köpmannen Berge Olofson Ström uppföra den första byggnaden på ön som därmed kom att kallas Strömsborg. Den byggnad som nu står på Strömsborg och hyser IDEA ritades av C. A. Grundström och uppfördes under 1890-talet. Dess nuvarande form fick byggnaden av Ragnar Östberg som 1930 bl a lät kapa den övre våningen för att förbättra utsikten från Riksdagen mot Stadshuset. Foto: Martin Lesser

processer och utgöra ett forum för dialog mellan forskare och politiker. Det finns också en intressant litteraturutgivning på dessa områden. På senare tid har man även uttalat fokus på jämställdhetsfrågor och kvinnors deltagande i de demokratiska processerna. Ett annat arbetsområde är att assistera med jämförande kunskap om konstitutionsprocesser som ingår i demokratiutveckling. IDEA samarbetar aktivt med internationella, regionala och nationella organisationer och myndigheter.

Institutet presenteras som en mellanstatlig

"Själva fröet till demokrati ligger i principen att den legitima makten att besluta om människors liv, deras samhällen och länder, ska utgå från ett val som utförs av dem som kommer att bli berörda av beslutet."

Frene Ginwala, citat ur förordet till IDEAs bok "Women in parliament: beyond numbers".

organisation med medlemsländer i samtliga världsdelar, hittills tjugofyra länder. Japan är inte medlem, men bidrar ekonomiskt och har s k. observatörsstatus i organisationen. Själv har International IDEA observatörsstatus i FN, vilket ger tillgång till ett antal mötesplatser där demokratirelaterade frågor behandlas.

Varför Stockholm?

Jag blir nyfiken på varför IDEA, som således inte alls är en svensk institution, har sitt säte i Stockholm, och får veta att det beror på att initiativet togs av Sverige. 1991 tillsatte dåvarande biståndsmminister Alf Svensson en utredning som skulle undersöka förutsättningarna för ett internationellt institut för demokrati och valstöd. Utredningen leddes av ambassadör Bengt Säve-Söderbergh, och resulterade i att IDEA grundades av fjorton medlemsstater 1995. Det fanns vissa krav på var högkvarteret

skulle vara beläget, exempelvis i en stabil demokrati, utanför tredje världen för att uppdraget inte skulle missförstås såsom begränsat till utvecklingsländer, och utanför stormakternas territorier. Kanske spelade det också en viss roll att Stockholm upplät lokaler i Strömsborg till IDEA?

För vem skulle ha kunnat motstå ett sådant erbjudande? Ön är Stockholms stads allra minsta och mest centralt belägna. Många stockholmare minns säkert när byggnaden var ett populärt danspalats och nattklubb. Men för elva år sedan var det slut med nöjeslivet och byggnaden renoverades. Då hade det varit restaurang och värdshus på ön i olika skepnader ända sedan 1700-talet. Vissa perioder har det också funnits kallbadhus och varmbadhus. Vid slutet av 1800-talet byggdes den första lilla gångbron till ön, dessförinnan hade man fått låta sig ros över av dalkullor som flyttat till huvudstaden för att försörja sig, bl. a. som "roddmadamer". Öns kända historia börjar på 1600-talet, då den kallades Stenskär och ägdes av drottning Kristina.

Det är lätt att förstå att Frances trivs med lokaliseringen av sin arbetsplats!

-Ja, det gör jag verkligen! Stockholm är så vackert, och det känns bra att ta emot internationella besökare på en så fin plats som denna.

Nu har hon bott i Sverige i snart trettio år, varav tjugo i Stockholm, och har anpassat sig väldigt bra. Men finns det inga kulturkrockar?

-Nej, det är nog att överdriva att skillnaderna mellan mitt USA och mitt Sverige skulle vara kulturkrockar, jag ser dem snarare som roliga inslag i tillvaron. Ett svenskt begrepp som "tvättstugeraseri", t. ex. när det är extremt viktigt med disciplinen och annars fridsamma svenskar kan ilska till ordentligt, har jag aldrig stött på motsvarighet till någon annanstans. Men annars uppfattar jag svenskarna som ytterst civiliserade, och de faller en inte i talet lika ofta som amerikanerna gör.

Det finns ändå vissa tillfällen när hon uppfattar svenskar som lite mer formella, och det är när de bjuder hem människor. Då finns det inte så mycket spontanitet, men i arbetslivet och annars kan de vara väldigt informella. I hemlandet är det snarare tvärtom.

- Men det är just kryddan med att leva i olika länder, att vi har olika vanor, avrundar Frances vårt samtal.

Och trots att vi nordbor i allmänhet får gott språkbetyg, är vi inom SFIS mycket tacksamma så länge Frances Lesser ser över manus innan de går i tryck!

International IDEA har följande medlemsländer varav dessa var med och grundade institutet:

Australien	Indien
Barbados	Nederländerna
Belgien	Norge
Chile	Portugal
Costa Rica	Spanien
Danmark	Sverige
Finland	Sydafrika

och dessa har, i kronologisk ordning, tillkommit senare:

Botswana	Cap Verde
Canada	Mexiko
Namibia	Uruguay
Mauritius	Peru
Tyskland	Schweiz

Dessutom får man finansiellt stöd från:

Japan

Samarbetspartners:

Parliamentarians for Global Action
Transparency International
International Press Institute
Inter-American Institute for Human Rights

Ordförande i styrelsen:

Lena Hjelm-Wallén, tidigare utrikesminister och vice statsminister i Sverige

Generalsekreterare:

Vidar Helgesen, tidigare statssekreterare vid utrikesdepartementet i Norge

Hemsida:

www.idea.int